

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30473>

Özet

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği (SOKM TÖ), bireylerin **Somut Olmayan Kültürel Mirasa** (SOKM) yönelik genel e?itimlerini, inançlar?n? ve duygusal tepkilerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, özellikle e?itim bilimleri ve sosyal bilimler alanlarında, kültürel miras?n korunmas? ve aktar?lmas? konular?nda fark?ndalık düzeyini ve tutumlar? nicel olarak de?erlendirmek için tasarlanmı?tır. Ölçeğin geli?tirme çalışması 2019 yılında Davut Gürel ve Tuba Çetin tarafından gerçekleştirilmi? olup, geçerlik ve güvenilirlik analizleri ile sağlam bir yapıya sahip oldu?u gösterilmiştir.

SOKM TÖ, bireylerin kültürel miras?n sürdürülebilirli?i, önemi ve günlük hayattaki yeri hakkındaki algılar?n? belirleyerek, bu alandaki e?itim programları?n etkinli?ini de?erlendirmeye yardımcı olmay? hedefler. Ölçek, literatürdeki boşluğu doldurarak, somut olmayan kültürel de?erlere yönelik tutumlar?n bilimsel yöntemlerle incelenmesine olanak tanır.

Anahtar Kelimeler

Somut Olmayan Kültürel Miras, **Tutum Ölçeği**, Kültürel Koruma, E?itim Bilimleri, Psikometri, Geçerlik, Güvenilirlik.

Yazarlar

Davut Gürel, Tuba Çetin

Amaç

Ölçeğin temel amacı, bireylerin somut olmayan kültürel mirasa karşı geli?tirdikleri tutumlar?, bu tutumlar?n bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerini kapsayacak şekilde derinlemesine ölçmektir. Geliştiriciler, kültürel miras?n korunmasına yönelik stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması sürecinde, hedef kitlenin mevcut tutum düzeylerini belirleyerek kanıta dayalı kararlar alınmasına zemin hazırlamay? amaçlamıştır.

Ölçek, özellikle öğretmen adaylar?, öğrenciler ve kültürel mirasla ilgili alanlarda çalışan profesyoneller gibi spesifik popülasyonların SOKM hakkındaki algılar?n? ve sorumluluk duygular?n? tespit etmek için kritik bir araç görevi görür. Bu sayede, miras?n geleceğe aktarılmasına yönelik e?itim politikaları?n şekillendirilmesine katkıda bulunur.

Yapı

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği, bireyin somut olmayan kültürel miras?n korunması, öğrenilmesi ve yaşatılmasına yönelik genel e?itimini ve değer atfetme düzeyini yansıtan çok

boyutlu bir yapıyı ölçmektedir. Bu yapı genellikle mirasın önemi, mirasın korunmasına yönelik sorumluluk ve mirasın günlük yaşamla entegrasyonu gibi alt boyutlardan oluşur.

Tutum, sosyal psikolojide **bilişsel** (bilgi ve inançlar), **duyuşsal** (duygular ve hisler) ve **davranışsal** (eylem eğilimi) olmak üzere üç temel bileşen üzerinden ele alınır. SOKM TÖ, bu üç bileşeni de kapsayacak maddeler içererek, bireylerin kültürel mirasa dair kapsamlı bir tutum profilini ortaya koymayı hedefler.

Geçerlik

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği'nin **geçerlik** çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne ölçüde ölçtüğünü kanıtlamak için yapılmıştır. Geliştirme çalışmasında, kapsam geçerliği için uzman görüşleri alınmış ve maddelerin ilgili yapıyı temsil etme derecesi değerlendirilmiştir.

Yapı geçerliği ise **Faktör Analizi** yöntemleri kullanılarak test edilmiştir. Gürel ve Çetin (2019), faktör yüklerinin yüksek olduğunu ve ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğunu gösteren bulgular sunarak, ölçeğin yapısal olarak geçerli olduğunu desteklemiştir.

Güvenilirlik

Ölçeğin **güvenilirliği**, ölçüm sonuçlarının tutarlılığı ve kararlılığı açısından incelenmiştir. Güvenilirlik analizleri kapsamında iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin genel Cronbach Alfa değerinin kabul edilebilir düzeyin üzerinde olduğunu rapor ederek, ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçekteki maddelerin aynı psikolojik yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve dolayısıyla tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verebileceğini işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliğini belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. AFA, ölçeğin altında yatan potansiyel boyutları keşfetmek için başlangıç aşamasında uygulanmış ve SOKM Tutumunun birden fazla alt boyuta ayrıldığını saptanmıştır.

DFA ise AFA sonucunda ortaya çıkan faktör yapısını, veri setine ne kadar iyi uyum sağladığını test etmek için kullanılmıştır. DFA sonuçları, uyum indekslerinin kabul edilebilir seviyelerinde olduğunu ve ölçeğin çok boyutlu yapıyı istatistiksel olarak doğruladığını göstermiştir. Bu faktörler genellikle "Koruma ve Sürdürme", "Önemi Algılama" ve "Aktarma Eğilimi"

gibi temalar etrafında toplanmıştır.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün Ölçek)

Format: Kendini Değerlendirme Ölçeği (Likert Tipi Derecelendirme)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmen Adayları ve Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Genç Yetkinlik (Genellikle 18-25 yaş arası)

Popülasyon Detayları: Ölçek geliştirme çalışması, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin Eğitim Fakültelerinde öğrenim gören öğretmen adayları örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların her bir maddeye ne ölçüde katıldığını belirten Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanır. Derecelendirme seçenekleri genellikle 5'li veya 7'li bir yapıya sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Kültürel Miras Eğitimi, Psikolojik Ölçme, Faktör Yapısı, **Geçerlik**, Güvenilirlik, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut değil

İletişim E-posta Adresleri: gureldavut@gmail.com (Sorumlu Yazar: Davut Gürel)

Yazın Adresi: Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi (Makalenin yayınlandığı dönemdeki ilişik)

İzinler, Ücret ve Test Yılı

İzinler: Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için yazar/geliştiriciden izin alınması önerilir.

Ücret: Akademik araştırmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir.

Test Yılı: 2019

Kaynaklar

Gürel, D. ve Çetin, T. (2019). Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Bartın Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 82-102. doi: 10.14686/buefad.465604.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: somut-olmayan-kulturel-miras-tutum-olcegi-toad.pdf.

Somut Olmayan Kültürel Miras Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Ölçek maddelerinin tam listesi, akademik etik kuralları ve yayın hakları nedeniyle yalnızca orijinal makalede veya eklerinde bulunmaktadır. Kullanım için orijinal kaynağa başvurulması gerekmektedir.